

Aktiivtöö. Nõustuda või keelduda?

Teema: kehtestav käitumine.

Alateema: keeldumine kahjustavast tegevusest.

Õpitulemused. Õpilane:

- demonstreerib õpituatsioonis, kuidas keelduda enastkahjustavast tegevusest*;
- analüüsib etteantud juhtumi näitel põhjusi, miks keelduda kahjustavast ühistgevusest.

Vajalikud materjalid. Töölehed, vihikud.

Taust. Vahel teevad kaaslased ettepanekuid tegevusteks, mis võivad ohustada enda ja teiste tervist või tuua kaasa pahandusi. Õpilastel on oluline mõista, et neil on õigus sellistest tegevustest keelduda. Turvalises keskkonnas juhtumite arutamine ja ei-ütlemise harjutamine loob eeldused, et õpilased suudavad ka reaalses olukorras keelduda kahjustavast tegevusest, sh uimastite tarvitamisest.

Teema sissejuhatus. Küsige tunni sissejuhatuseks õpilastelt, kas neid on täna juba kutsutud midagi tegema (vahetunnis mängima või puhvetisse, õue jalutama jms). Seejärel küsige, kas nad on mõnest ettepanekust keeldunud. Paluge põhjendada nii jah- kui ka ei-ütlemist.

Põhitegevused

1. Lugege klassiga ette jutuke töölehtelt.
2. Arutage õpilastega, milliseid tagajärgi võib poiste tegevus kaasa tuua. Kirjutage kõik pakutud kahjulikud tagajärjed tahvli ühte serva üksteise alla. Juhtige vestlust nii, et kirja saaksid nii ohud füüsilisele tervisele kui ka tagajärjed suhetele klassikaaslaste, õpetajate ja vanematega.
3. Järgnevalt arutage klassiga, millised negatiivsed tagajärjed võivad kaasneda, kui Karl keeldub sellest tegevusest. Kirjutage pakutud variandid tahvli teise serva üksteise alla. Hinnake õpilastega, kas rohkem halbu tagajärgi oli tegevusega nõustumisel või tegevusest keeldumisel.
4. Leidke mitu võimalust, kuidas Karl võiks käituda ja kaaslastele ei öelda. Pange erinevad ei-ütlemise viisid kirja tahvlile ja paluge õpilastel need vihikusse kirjutada.
5. Korraldage jutukese põhjal rollimäng keeldumise harjutamiseks. Näitlikustamiseks demonstreerige ise õpilastele ei-ütlemist erineva intonatsiooni ja kehakeelega.
6. Tunni lõpetuseks paluge õpilastel panna jutukesele pealkiri ning kirjutada loole lõpp, kuidas Karl olukorra lahendas. Viimane ülesanne võib jääda ka kodutööks. Sel juhul arutage olukorra lahendusi järgmises tunnis.

Kokkuvõte ja põhisõnum. Rõhutage, et õpilastel on õigus keelduda enast või teisi kahjustavast tegevusest. Sellises olukorras on vaja öelda ei, seda nii võõrastele kui ka oma sõpradele.

Lõiminguvõimalused. Töö pakub võimalusi lõiminguks eesti keelega (keeldumise sõnastamine, jutukesele lõpu kirjutamine).

Kasutatud kirjandus

1. Kull, M, Saat, H, Kiive, E, Kuusk, E, Kõiv, K 2002. Sotsiaalsete toimetulekuoskuste õpetus. Õpetajaraamat 1.–3. klassile. Tallinn, Avita.

Tööleht

Loe jutuke läbi, mõtle loole pealkiri ja kirjuta, kuidas lugu lõpeb.

.....

Karl jõuab hommikul esimesena kooli ja ootab koridoris teisi. Järsku kuuleb ta müdinat ja nurga tagant hüppab välja Markus. Markus hüüab juba kaugelt: „Tšau, Karl!” Karl lehvitab vastuseks. Markus tuleb salakavala näoga Karli juurde ja ütleb: „Täna saab pulli! Ma võtsin kodust ühe salaasja kaasa”. Markus hakkab kotist midagi otsima. Nurga tagant kostab tüdrukute naeru ja juba jõuavadki kolm klassiõde kohale. Markus paneb ruttu koti kinni ja sosistab Karlile: „Ma söögivahetunnis näitan, võtame siis Aleksi ka kampa. Plikade ees ei või, nad lähevad ju kohe kituma.” Karl aimab, et Markusel on mingi pahandus plaanis, kuid ei ütle praegu midagi.

Söögivahetunnis tulevadki Aleks ja Markus Karli juurde ja kutsuvad teda trepialusesse käiku. Seal võtab Markus kotist õllepurgi ja näitab poistele. „Joome selle ära, vaatame, mis juhtub. Ma kodust salaja võtsin kaasa,” ütleb Markus. Aleks arvab, et see on lahe mõte. Markus naerab ja avab purgi. Karl ei tahaks sellest tegevusest osa võtta.

